

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 10 listopada 1953 r.

w sprawie zasad i trybu odbioru robót budowlano-montażowych objętych planem inwestycyjnym przez jednostki podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

Na podstawie §§ 61 i 66 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie dostaw, robót i usług na rzecz państwa oraz niektórych kategorii osób prawnych (Dz. U. z 1949 r. Nr 12, poz. 73 i Nr 58, poz. 448 oraz z 1952 r. Nr 19, poz. 116) oraz w związku z § 18 zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 11 stycznia 1952 r. w sprawie zasad i trybu zawierania umów o wykonanie robót budowlano-montażowych objętych planem inwestycyjnym (Monitor Polski z 1952 r. Nr A-5, poz. 53, Nr A-20, poz. 246, Nr A-89, poz. 1383 i z 1953 r. Nr A-42, poz. 505) zarządza się co następuje:

R o z d z i a ł II.

Odbiory częściowe budowli od wykonawcy

§ 4. 1. Odbiór częściowy budowli należy przeprowadzić każdorazowo po zawiadomieniu zamawiającego przez wykonawcę o przygotowaniu robót do odbioru.

2. Zamawiający po otrzymaniu zawiadomienia od wykonawcy wyznacza dzień i godzinę odbioru częściowego wpisem do dziennika budowy, dokonanym co najmniej na trzy dni przed wyznaczonym terminem odbioru.

§ 5. Odbiór częściowy należy przeprowadzać:

1) niezwłocznie:

a) po wykonaniu robót zanikających lub ulegających zakryciu.

b) w przypadkach dłuższej przerwy w wykonywaniu robót, zmiany wykonawcy lub konieczności dorozbieżnego stwierdzenia stanu robót;

2) w terminie 10 dni od daty zawiadomienia o przygotowaniu do odbioru (§ 4 ust. 1):

a) części budowli (elementów scalonych) lub

b) poszczególnych rodzajów robót.

§ 6. 1. Jako części budowli (elementy scalone), podlegające odbiorowi częściowemu (§ 5 pkt 2), należy rozumieć między innymi:

1) w zakresie robót budowlanych — wykopy, fundamenty, mury zewnętrzne, ścianki działowe, stropy, tynki wewnętrzne, drzwi i okna, roboty malarskie, piece podłogi, roboty szklarskie itp.;

2) w zakresie robót instalacyjnych — poszczególne zespoły instalacji: wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, centralnego ogrzewania itp.;

3) w zakresie urządzeń placu budowy — roboty ziemne, budynki gospodarcze, sieć komunikacyjną, instalacje sanitarne, siły, światła itp.;

4) w zakresie robót drogowych — roboty niwelacyjne, ziemne, nawierzchniowe itp.

2. Części budowli (elementy scalone), podlegające odbiorowi częściowemu określa tabela elementów scalonych załączona do kosztorysu umownego bądź określa je zamawiający zapisem w dzienniku budowy, dokonanym w porozumieniu z wykonawcą przed rozpoczęciem robót.

3. Jako poszczególne rodzaje robót w budynkach, podlegające odbiorowi częściowemu (§ 5 pkt 2), należy rozumieć między innymi:

1) fundamenty wraz z wykopami;

2) stan surowy budowli (konstrukcje);

3) roboty wykończeniowe wewnętrzne: budowlane, instalacji centralnego ogrzewania, instalacji sanitarnej instalacji elektrycznej;

4) roboty wykończeniowe zewnętrzne.

4. Jeżeli z przyczyn uzasadnionych (np. zmiana organizacji robót) nie mogą być dokonane odbiory części budowli (elementów scalonych) należy przeprowadzić odbiory częściowe poszczególnych rodzajów robót

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Odbiór przez zamawiającego od wykonawcy robót budowlano-montażowych objętych planem inwestycyjnym, na których wykonanie udzielono zamówień na zasadach i w trybie określonych zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 11 stycznia 1952 r. w sprawie zasad i trybu zawierania umów o wykonanie robót budowlano-montażowych objętych planem inwestycyjnym (Monitor Polski z 1952 r. Nr A-5, poz. 53, Nr A-20, poz. 246, Nr A-89, poz. 1383 i z 1953 r. Nr A-42, poz. 505) należy przeprowadzać na zasadach i w trybie określonych w niniejszym zarządzeniu.

§ 2. W dalszych przepisach niniejszego zarządzenia należy rozumieć przez określenia:

1) zamawiający — zarządy budownictwa wojskowego lub inne jednostki, które udzieliły zamówień na wykonanie robót budowlano-montażowych;

2) wykonawca, generalny wykonawca — zjednoczenie wykonawstwa budowlanego lub inne przedsiębiorstwo, któremu zamawiający udzielił zamówienia na wykonanie całości robót budowlano-montażowych w trybie określonym w § 1;

3) podwykonawca — zjednoczenie wykonawstwa instalacyjnego lub specjalnego bądź inne przedsiębiorstwo, któremu wykonawca udzielił zamówienia na wykonanie części robót objętych zleceniem zamawiającego;

4) obiekt — budynek z wyposażeniem, zbiornik, hydrofornia, sieć dróg, sieć zewnętrzna instalacji sanitarnej, ogrzewniczej, siły, światła, sygnalizacji itp.;

5) budowla — obiekt inwestycyjny będący w toku budowy, stanowiący przedmiot odbiorów częściowych.

§ 3. Odbiór robót objętych umową należy przeprowadzać jako:

1) odbiór częściowy budowli — w okresie wykonywania budowli;

2) odbiór ostateczny obiektu — po zakończeniu budowli.

§ 7. Odbiór częściowy ma na celu:

- 1) sprawdzenie zgodności robót z projektem i kosztorysem;
- 2) sprawdzenie prawidłowości wykonania robót pod względem technicznym (jakości robót i użytych materiałów);
- 3) ustalenie ilości wykonanych robót;
- 4) ustalenie wartości kosztorysowej wykonanych robót;
- 5) ustalenie ewentualnych usterek i braków oraz wyznaczenie terminu do ich usunięcia.

§ 8. Sprawdzenie zgodności robót z projektem i kosztorysem polega przede wszystkim na ocenie prawidłowości usytuowania wykonanych części budowli w nawiązaniu do stałych punktów niwelacyjnych i sytuacyjnych w oparciu o dokumentację techniczną.

§ 9. Sprawdzenie prawidłowości wykonania robót pod względem technicznym polega na ocenie możliwości przyjęcia wykonanych robót w oparciu o:

- 1) ogólne warunki techniczne wykonania i odbioru robót, przyjęte jako obowiązujące w kosztorysie umownym;
- 2) szczegółowe warunki techniczne, dotyczące wykonania i odbioru robót oraz konstrukcji i materiałów użytych do robót — ujęte w normach aktualnych w okresie prowadzenia robót.

§ 10. 1. Ustalenie ilości wykonanych robót należy przeprowadzić na podstawie obmiaru, który polega na sprawdzeniu wymiarów robót w naturze z wymiarami przyjętymi w przedmiarze, dostarczonym wykonawcy jako część dokumentacji technicznej.

2. W przypadkach gdy stwierdzone różnice w wymiarach nie mogą być poprawione w przedmiarze, wyniki obmiaru należy wpisać do księgi obmiaru.

3. Obmiar robót należy przeprowadzać zgodnie z warunkami przyjętymi w kosztorysie umownym, a w przypadku nieustalenia takich warunków — w oparciu o aktualne normy.

§ 11. Ustalenie wartości kosztorysowej wykonanych robót należy dokonać w oparciu o obmiar robót i ceny kosztorysu umownego w formie kosztorysu wykonawczego sporządzonego w jednym egzemplarzu.

§ 12. Ustalenie ewentualnych usterek i braków polega na sporządzeniu wykazu stwierdzonych przy odbiorze nieprawidłowości i braków w wykonaniu robót oraz wyznaczeniu terminu ich usunięcia.

§ 13. Obmiar i obliczenie ilości oraz wartości odbieranych robót objętych kosztorysem wykonawczym sporządza przedstawiciel wykonawcy (kierownik robót), a sprawdza przedstawiciel zamawiającego (inspektor nadzoru).

§ 14. 1. Odbiór częściowy robót od kierownika robót jako przedstawiciela wykonawcy przeprowadza w zasadzie jednoosobowo w imieniu zamawiającego inspektor nadzoru sprawujący bezpośredni nadzór nad budowlą.

2. Zamawiający może w uzasadnionych przypadkach wyznaczyć innego przedstawiciela do przeprowadzenia odbioru. Inspektor nadzoru obowiązany jest w tym przypadku uczestniczyć przy odbiorze.

§ 15. 1. Przedstawiciel zamawiającego, przeprowadzający odbiór robót, sporządza ze swych czynności protokół odbioru częściowego w dwóch egzemplarzach, po jednym dla zamawiającego i wykonawcy.

2. W razie stwierdzenia usterek i braków przedstawiciel zamawiającego, przeprowadzający odbiór robót, sporządza jako załącznik do protokołu wykaz usterek i braków oraz ustala w protokole termin ich usunięcia. Termin usunięcia usterek i braków powinien być uzgodniony z przedstawicielem wykonawcy.

§ 16. Protokół odbioru częściowego powinien zawierać:

- 1) nazwę i adres budowy;
- 2) wymienienie przeprowadzającego odbiór oraz innych osób uczestniczących przy odbiorze;
- 3) powołanie umowy, z której wykonania dokonuje się odbioru;
- 4) określenie przedmiotu odbioru częściowego budowli;
- 5) ustalenia co do zgodności wykonanych robót z projektem, kosztorysem i umową;
- 6) ustalenia co do prawidłowości wykonania robót pod względem technicznym (jakości robót oraz jakości użytych materiałów);
- 7) ustalenie ilości wykonanych robót;
- 8) ustalenie ewentualnych usterek i braków (załącznik do protokołu);
- 9) ustalenie wartości kosztorysowej wykonanych robót;
- 10) decyzje przeprowadzającego odbiór w przedmiocie przyjęcia lub odmówienia przyjęcia robót.

§ 17. Protokół odbioru częściowego może być zastąpiony wpisem do dziennika budowy, zawierającym dane, o których mowa w § 16.

§ 18. Protokół odbioru częściowego podpisuje odbierający oraz inne osoby uczestniczące przy odbiorze.

§ 19. Wykonawcy przysługuje prawo zgłoszenia sprzeciwu od decyzji odbierającego i dochodzenia swych roszczeń w trybie przewidzianym w §§ 30, 31 i 32.

R o z d z i a ł III.

Odbiór ostateczny obiektu od wykonawcy.

§ 20. 1. Celem umożliwienia powołania w terminach określonych obowiązującymi przepisami komisji odbioru ostatecznego i komisji przekazania obiektu do użytkowania (eksploatacji) wykonawca obowiązany jest wystąpić z wnioskiem do zamawiającego o powołanie tych komisji co najmniej na jeden miesiąc przed przewidzianym terminem zakończenia robót przy obiektach inwestycji I grupy, a na 14 dni przy obiektach inwestycji II grupy.

2. Odpisy wniosków, o których mowa w ust. 1, zamawiający przesyła bezzwłocznie do wiadomości:

- 1) Departamentowi Kwaterunkowemu Głównego Zarządu Tyłów Wojska Polskiego — jeśli dotyczą obiektów inwestycji I grupy;
- 2) wydziałowi kwaterunkowemu okręgu wojskowego — jeżeli dotyczą obiektów inwestycji II grupy.

3. Inspektor nadzoru w imieniu zamawiającego i kierownik robót w imieniu wykonawcy obowiązani są na trzy dni przed przewidzianym terminem zakończenia robót, zgłoszonym przez wykonawcę (ust. 1), sprawdzić

stan faktyczny przygotowania obiektu do odbioru oraz ustalić wpisem w dzienniku budowy datę zakończenia robót.

4. Zamawiający na podstawie wpisu w dzienniku budowy (ust. 3) wyznacza termin odbioru ostatecznego, o czym zawiadamia pisemnie co najmniej na dziesięć dni przed wyznaczonym terminem zainteresowane instytucje i osoby. Zawiadomienie to powinno określać: przedmiot odbioru, wartość obiektu, dzień, godzinę i miejsce zebrania się komisji odbioru ostatecznego.

5. Odbiór ostateczny obiektu należy przeprowadzić w terminie 10 dni od daty zakończenia robót (ust. 3).

§ 21. 1. Przedmiotem odbioru ostatecznego jest z reguły obiekt (§ 2 pkt 4) całkowicie wykonany i przygotowany do przekazania go do użytkowania (eksploatacji) bezpośrednio po odbiorze.

2. Dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach za zgodą władzy nadrzędnej zamawiającego przeprowadzenie odbioru ostatecznego budynku:

- 1) w którym nie zostały wykonane:
 - a) tynki zewnętrzne i inne elementy elewacyjne,
 - b) dźwigi towarowe bądź osobowe,
 - c) podłączenia wewnętrznej sieci instalacji gazowej — do czasu zakończenia budowy stałych zewnętrznych sieci zasilających lub
- 2) w którym wykonano:
 - a) prowizoryczne podłączenie wewnętrznej sieci wodociągowej i elektrycznej do sieci zasilającej tymczasowej na okres trwania budowy stałych zewnętrznych sieci wodociągowej i elektrycznej,
 - b) prowizoryczne urządzenia dogodnych przejść dla pieszych i swobodnego dojazdu dla pojazdów konnych i motorowych do czasu trwałego uporządkowania terenu i sieci drogowej.

3. O wyłączeniu z odbioru ostatecznego robót wymienionych w ust. 2 pkt 1 i 2 inspektor nadzoru i kierownik robót obowiązani są wnieść adnotację do dziennika budowy z powołaniem się na decyzję władzy określonej w ust. 2.

§ 22. Odbiór ostateczny ma na celu:

- 1) ustalenie zgodności obiektu z projektem i kosztorysem, prawidłowości wykonania robót pod względem technicznym oraz ilości i wartości kosztorysowej wykonanych robót;
- 2) stwierdzenie przydatności obiektu zgodnie z przeznaczeniem i możliwości przekazania go do eksploatacji oraz ocenę techniczno-ekonomiczną wykonania robót.

§ 23. 1. Odbiór ostateczny obiektu od wykonawcy przeprowadza zamawiający:

- 1) jednoczobowo przez upoważnionego do tego przedstawiciela, jeżeli wartość odbieranego obiektu nie przekracza 500.000 zł;
- 2) komisyjnie, gdy wartość odbieranego obiektu jest większa niż 500.000 zł oraz w innych przypadkach, gdy zamawiający uzna to za właściwe.

2. W skład komisji odbioru ostatecznego wchodzi:

- 1) dwóch przedstawicieli zamawiającego, z których jeden pełni funkcję przewodniczącego; z reguły nie powinien nim być inspektor nadzoru odbieranego obiektu;
- 2) przedstawiciel wydziału kwaterunkowego okręgu wojskowego;

- 3) przedstawiciel nadzoru autorskiego — w przypadkach ustanowienia takiego nadzoru;
- 4) przedstawiciel użytkownika.

3. Do ważności czynności komisji odbioru wymagana jest obecność przewodniczącego i co najmniej dwóch przedstawicieli spośród wymienionych w ust. 2.

§ 24. 1. Przy odbiorze ostatecznym powinni być obecni:

- 1) inspektorzy nadzoru robót branżowych bądź główny inspektor nadzoru robót prowadzących (podstawowych robót obiektu);
- 2) kierownik robót, a w przypadku wykonania części robót przez podwykonawców — kierownik robót wykonawcy i kierownicy robót podwykonawców.

2. O odbiorze ostatecznym należy w trybie § 20 ust. 4 powiadomić:

- 1) Ministerstwo Kontroli Państwowej, jeżeli wartość kosztorysowa odbieranego obiektu przekracza 1.000.000 zł, zgodnie z uchwałą nr 383 Rady Ministrów z dnia 23 maja 1953 r. (Monitor Polski Nr A-55, poz. 692);
- 2) dowódcę właściwego okręgu wojskowego (równorzędnego);
- 3) Bank Inwestycyjny;
- 4) Departament Budownictwa Głównego Zarządu Tyłów Wojska Polskiego;
- 5) Departament Kwaterunkowy Głównego Zarządu Tyłów Wojska Polskiego.

3. Nieobecność przy odbiorze powiadomionych przedstawicieli instytucji oraz przedstawicieli nadzoru i kierownictwa robót (ust. 1 i 2) nie wstrzymuje czynności i nie narusza ważności ustaleń komisji odbioru ostatecznego.

§ 25. Przewodniczącego oraz jednego członka komisji odbioru ostatecznego wyznacza zamawiający, pozostałych członków — ich władza przełożona.

§ 26. Zamawiający i wykonawca obowiązani są dostarczyć do odbioru ostatecznego obiektu następujące dokumenty:

- 1) zamawiający:
 - a) umowę lub wyciąg z umowy o wykonanie robót budowlano-montażowych odbieranego obiektu,
 - b) zatwierdzony projekt techniczny z planem sytuacyjnym i rysunki robocze,
 - c) kosztorys umowny i kosztorysy dodatkowe,
 - d) korespondencję o istotnym znaczeniu dla dokonania odbioru ostatecznego,
 - e) sprawozdanie z wykonania obiektu (historia budowl) opracowane przez inspektora nadzoru;
- 2) wykonawca:
 - a) harmonogram ogólny wykonania robót,
 - b) dziennik budowy z księgą obmiaru robót,
 - c) trzy odbitki projektu technicznego z uwidocznionymi zmianami w stosunku do projektu zatwierdzonego, a w przypadkach poważniejszych zmian wymiarów elementów lub konstrukcji uniemożliwiających sporządzenie kosztorysu wykonawczego na podstawie projektu zatwierdzonego — trzy egzemplarze uzupełniających rysunków elementów i konstrukcji zamiennych opracowanych w skali projektu technicznego na podstawie pomiaru z natury,

- d) wykaz dokonanych odchyień od umowy, projektu i kosztorysu umownego z omówieniem i uzasadnieniem,
- e) wykaz orzeczeń i dokumentów stwierdzających wyniki przeprowadzonych w okresie budowy ekspertyz oraz prób i badań materiałów elementów i konstrukcji,
- f) protokoły odbiorów częściowych,
- g) kosztorys wykonawczy, ustalający ilość i wartość wykonanych robót obiektu, sporządzony na podstawie kosztorysów wykonawczych odbiorów częściowych.

§ 27. 1. Odbiór ostateczny przeprowadza się na podstawie dokumentów wymienionych w § 26 oraz oględzin odbieranego obiektu.

2. Z dokonanych czynności sporządza się protokół odbioru ostatecznego obiektu, który podpisują:

- 1) przy odbiorze jednoosobowym — odbierający oraz osoby uczestniczące przy odbiorze;
- 2) przy odbiorze komisyjnym — przewodniczący i członkowie komisji oraz przedstawiciele instytucji i inne osoby uczestniczące przy odbiorze.

§ 28. Protokół odbioru ostatecznego obiektu, w którym przy odbiorze nie stwierdzono wad i usterek, powinien zawierać:

- 1) w części I:
 - a) nazwę i adres budowy z oznaczeniem obiektu stanowiącego przedmiot odbioru,
 - b) nazwę zamawiającego, użytkownika i wykonawcy,
 - c) wymienienie podstawy do przeprowadzenia odbioru, wysłanych zawiadomień o wyznaczonym terminie odbioru,
 - d) wymienienie składu organu przeprowadzającego odbiór oraz innych osób uczestniczących przy odbiorze,
 - e) wyszczególnienie dokumentów stanowiących podstawę odbioru;
- 2) w części II:
 - a) porównawcze zestawienie terminów umownych i rzeczywistych wykonania robót oraz obliczenie wysokości kary umownej za zwłokę
 - b) stwierdzenie zgodności z dokumentacją techniczną, prawidłowości wykonania pod względem technicznym oraz jakości wykonanych robót,
 - c) szczegółowe wymienienie stwierdzonych niezgodności z dokumentacją techniczną, warunkami technicznymi odbioru oraz wymaganą jakością użytych materiałów i wykonanych robót z obliczeniem ewentualnego zmniejszenia wartości kosztorysowej obiektu, jeżeli stwierdzone niezgodności nie mogą być ze względów technicznych usunięte,
 - d) stwierdzenie ilości wykonanych robót na podstawie sprawdzonych kosztorysów wykonawczych dokonanych odbiorów częściowych, sprawdzenie głównych wymiarów obiektu itp.,
 - e) ogólną klasyfikację jakości wykonanych robót według oceny: dostatecznej, dobrej lub bardzo dobrej,
 - f) opinię o przydatności obiektu do spełnienia celów, dla których został wykonany,
 - g) opinię o możliwości uznania dokonywanego odbioru za odbiór ostateczny obiektu;

- 3) w części III stanowiącej orzeczenie organu odbioru:
 - a) uznanie obiektu za ostatecznie odebrany pod względem technicznym,
 - b) stwierdzenie o zakończeniu czynności organu odbierającego.

§ 29. Ustalenia komisji odbiorczych zapadają zwykłą większością głosów; przy równej ilości głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 30. Przedstawiciel wykonawcy przy odbiorze może zgłosić sprzeciw od decyzji zawartych w protokole odbiorczym. W tym przypadku wykonawca obowiązany jest podać uzasadnienie sprzeciwu na piśmie w ciągu pięciu dni od daty doręczenia mu protokołu odbioru.

§ 31. W uzasadnieniu sprzeciwu wykonawca może powoływać się na okoliczności wykonania robót zgodnie z poleceniem zamawiającego tylko w tym przypadku, gdy pomimo sprzeciwu wykonawcy, wpisanego do dziennika budowy, inspektor nadzoru potwierdził pierwsze polecenie zamawiającego powtórnym poleceniem wpisanym do dziennika budowy.

§ 32. W przypadku wniesienia przez wykonawcę uzasadnienia sprzeciwu (§ 30) zamawiający przedstawia akta odbioru swej władzy nadrzędnej do decyzji. Władza nadrzędna zamawiającego może zmienić decyzję organu odbierającego, oddalić sprzeciw lub nakazać ponowne dokonanie odbioru w innym składzie komisji odbiorczej.

§ 33. Protokół odbioru ostatecznego podlega zatwierdzeniu przez zamawiającego. Zatwierdzony protokół odbioru jest dokumentem stanowiącym podstawę do ostatecznego rozliczenia wykonawcy z zamawiającym oraz do komisyjnego przekazania obiektu użytkownikowi do eksploatacji.

§ 34. Zamawiający przesyła uwierzytelnione odpisy zatwierdzonego protokołu odbioru ostatecznego w terminie 10 dni od daty ukończenia odbioru:

- 1) wykonawcy;
- 2) wydziałowi kwaterunkowemu okręgu wojskowego;
- 3) Ministerstwu Kontroli Państwowej, jeżeli wartość odebranego obiektu przekracza 1.000.000 zł;
- 4) użytkownikowi — na żądanie.

§ 35. W przypadkach stwierdzenia przy odbiorze ostatecznym usterek wymagających naprawy lub przeróbek w wykonanych robotach organ odbioru sporządza protokół odbioru zgodnie z § 28, do którego dołącza szczegółowy wykaz usterek, przy czym w części III protokołu orzeka:

- 1) o uznaniu obiektu za nie odebrany ostatecznie pod względem technicznym z uwagi na stwierdzone usterki;
- 2) o przerwaniu czynności organu odbioru ostatecznego do czasu wyznaczenia przez zamawiającego nowego terminu odbioru oraz
- 3) wyznacza termin usunięcia usterek i zobowiązuje wykonawcę do ich usunięcia w terminie wyznaczonym (termin ten nie powinien z reguły przekraczać 14 dni);
- 4) wyznacza osobę upoważnioną do stwierdzenia usunięcia usterek przez wykonawcę.

§ 36. Zamawiający po otrzymaniu od wykonawcy pisemnego zawiadomienia o usunięciu usterek, potwierdzonego przez osobę upoważnioną (§ 35 pkt 4), wyznacza w trybie § 20 ust. 4 ponowny termin odbioru.

§ 37. 1. Dokonanie czynności ponownego odbioru następuje po stwierdzeniu przez organ odbioru:

- 1) usunięcia usterek objętych wykazem załączonym do protokołu;
- 2) uznania obiektu za ostatecznie odebrany pod względem technicznym.

2. Orzeczenia wymienione w ust. 1 organ odbioru wpisuje do protokołu jako jego część IV.

R o z d z i a ł I V.

Odbiór robót od podwykonawcy.

§ 38. Odbiory od wykonawcy, przeprowadzane przez zamawiającego w trybie niniejszego zarządzenia, są jednocześnie odbiorami robót obiektu wykonanych przez podwykonawców.

§ 39. Odbiory robót od podwykonawców przeprowadza wykonawca na podstawie przepisów określonych przez ministrów właściwych dla wykonawców.

§ 40. Przedstawiciel podwykonawcy może zgłosić przy odbiorach od wykonawcy, przeprowadzonych w trybie niniejszego zarządzenia, sprzeciw od decyzji organów odbierających, z tym że uzasadnienie sprzeciwu zgłasza za pośrednictwem wykonawcy w trybie i w terminach określonych w §§ 30, 31 i 32.

R o z d z i a ł V.

Przepisy końcowe.

§ 41. Przy odbiorach częściowych jak i ostatecznych zamawiający może zlecić na wniosek organu odbierającego przeprowadzenie ekspertyz technicznych. Koszt ekspertyz pokrywa w całości:

1) zamawiający — jeżeli wynik ekspertyz nie stwierdził wadliwości użytych materiałów lub wykonanych elementów konstrukcji i robót;

2) wykonawca — jeżeli wynik ekspertyz stwierdził istotne wady; w tym przypadku wykonawca ponosi również koszty usunięcia stwierdzonych w ekspertyzie usterek i wad.

§ 42. Okres gwarancyjny dla wykonanych robót trwa 12 miesięcy i liczy się od daty zatwierdzenia protokołu odbioru ostatecznego bądź od daty przekazania obiektu użytkownikowi, jeżeli przekazanie nastąpiło przed dokonaniem odbioru ostatecznego.

§ 43. W okresie gwarancyjnym wykonawca obowiązany jest usuwać na własny koszt wszelkie usterki i braki powstałe w tym okresie z jego winy, a wskazane przez zamawiającego lub użytkownika.

§ 44. Termin usunięcia usterek stwierdzonych przy odbiorach lub w okresie gwarancyjnym powinien być uzgodniony pomiędzy zamawiającym lub użytkownikiem a wykonawcą.

§ 45. W razie nieusunięcia przez wykonawcę usterek w uzgodnionym terminie zamawiający bądź użytkownik mają prawo usunąć je na koszt wykonawcy, przy czym nie są w tych przypadkach związani cenami kosztorysu umownego.

§ 46. Odbiory z zakresu innych rodzajów robót, jak np. montażowych, drogowych, należy przeprowadzać w oparciu o przepisy wydane przez właściwych ministrów.

§ 47. Zasady i tryb przekazywania obiektów do użytkowania (eksploatacji) regulują osobne przepisy.

§ 48. Tracą moc dotychczasowe przepisy wojskowe regulujące zasady i tryb odbioru robót określonych w niniejszym zarządzeniu.

§ 49. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *K. Rokossowski*
Marszałek Polski